

Moreover in order to terminate development gap between countries author adds to the survey data form such countries as GB, Canada, USA, Germany and other. The survey conducts that state financing of higher education is needed social function that allows people to get access to free higher education. Although, government expenditures are to be based on forecast of economy development in order not to fulfill the unreasonable social demand on popular specialties.

To provide the abovementioned affectivity in many countries there are special agencies that calculates forecast need on labor market. Although, as the survey showed, the main advantage of so called "developed countries" is multichannel of financing sources. In Canada, US and others wide network of personal educational grants. In Great Britain block-grants are the main tool of governmental high educational financing.

Thus, as we can see form the survey, while governmental financing still plays important role for the universities of all examined countries the main tendency of the modern educational philosophy is budget multichannel, that is to increase efficiency of social spending's on education.

Key words: *procurement specialists training, public funding of higher education, accessible higher education, free higher education, financial support for students*

УДК 332.14

І. А. Василенко, А. А. Годлевська

СТАЛІЙ РОЗВИТОК РЕГІОНУ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО ОРІЄНТОВАНОЇ ЕКОНОМІКИ

Проаналізовано сутність дефініції «регіон», «сталій розвиток регіону» в умовах соціально орієнтованої економіки, враховуючи сталість системи. Обґрунтовано те, що ознакою територіального розвитку є соціально-економічна орієнтація, тобто оцінка вектора і кількісних параметрів регіональних ситуацій, насамперед по тому, як вони впливають на рівень і якість життя населення. Уточнено склад функцій регіону як соціально-економічної системи. Запропоновано поняття «регіон» та дано комплексне визначення поняття «сталій розвиток». Визначено специфіку стійкості регіональної соціально-економічної системи, яка залежить не тільки від зовнішніх чинників, а й внутрішніх, що характеризують економічні, соціальні та екологічні аспекти регіонального розвитку.

Ключові слова: *регіон, сталій розвиток, соціально-економічний розвиток, функції регіону.*

Постановка проблеми. Сучасний розвиток України, його стан та тенденції, оцінка спроможності регіонів не можливий без урахування необхідності сталого розвитку країни. В цьому питанні надзвичайно важливий саме регіональний рівень, на якому вирішуються питання відтворення продуктивних сил, реалізуються проекти соціально-економічного розвитку, задовольняються ключові соціальні потреби населення, а показники розвитку регіональної економіки є критерієм визначення рівня економічного розвитку держави в цілому. Тому обґрунтування поняття сталій розвиток регіону, визначення напрямів сталого та соціально-економічного розвитку регіону, а також виявлення їх функціональних особливостей визначають актуальність питання.

Аналіз останніх досліджень і результатів. Питаннями соціально направленою розвитку регіону в умовах сталої орієнтації займалися такі вчені, як А.Гальчинський, Ю.Гладкий, В.Геиц, А.Єпіфанов, Д.Стеченко, А.Чистобаев та ін., однак питання залишається не вирішеним.

З метою вирішення наукової проблеми, пов'язаної з пошуком механізму та інструментів розвитку регіонів в умовах соціально орієнтованої економіки, враховуючи сталість системи, характерною і відмінною рисою якої є розвиток людини, науковий і практичний інтерес представляє уточнення сутності поняття «регіон», «сталий розвиток регіону» в умовах інноваційної економіки.

Термін «регіон» з'явився в українській мові порівняно недавно. Він пов'язаний, насамперед, з новим напрямком в економічній науці - регіональною економікою, визначення якої дав академік Н.Н. Некрасов в 1975 р. Згідно з його трактуванні «під регіоном розуміється велика територія країни з більш-менш однорідними природними умовами і характерною спрямованістю розвитку продуктивних сил на основі поєднання комплексу природних ресурсів з відповідною сформованою і перспективною матеріально-технічною базою, виробничою і соціальною інфраструктурою. Основний критерій виділення регіону – спільність національних завдань – заснований на сукупності природних ресурсів, історично сформованій структурі господарської діяльності або планової структури економічного розвитку». [1, с. 22]

Регіон

цілісне природно-територіальне або природно-соціальне об'єктивне утворення, у межах якого відбувається взаємодія і взаєморозвиток усіх природних та соціально-економічних об'єктів і процесів, ареал якого визначається відповідно до певних цілей – економічних, природних, демографічних тощо [2]

територіальне утворення, яке сформовано у законодавчому порядку на рівні, що є безпосередньо нижчим після загальнодержавного, та наділене політичним самоврядуванням [3]

нечітко зафіксоване просторове утворення, що охоплює певні реалії, які є надзвичайно різноманітними за масштабом і змістом [4]

цілісна ділянка території, яка відрізняється деякою однорідністю у своїй основі, але невідзначається чіткими кордонами [5]

територію, що відрізняється від інших територій за сукупністю елементів, які її наповнюють, та відзначається єдністю, взаємопов'язаністю складових елементів, цілісністю, яка є об'єктивною умовою закономірним результатом розвитку даної території [6]

Рис.1. Сутність поняття «регіон»

На рис. 1 представлені формулювання поняття «регіон», які можна зустріти в сучасній економічній літературі.

На нашу думку, при характеристиці поняття «регіон» необхідно враховувати три обставини. Перше: регіон – це, насамперед, територіальне явище, і тому територіальна ознака повинна бути відображена в ньому як базова. Друге: регіон – це частина цілісної соціальної та адміністративної системи, а тому він повинен володіти їх основними рисами, хоча і не зводиться до них. Третє – регіон повинен мати замкнутий відтворювальний цикл і певну економічну специфіку та форми її прояву.

В економічній теорії існують два підходи до поняття «регіон»: регіон як суто

економічна система і регіон як соціально-економічна система.

Суто економічний підхід припускає розвиток в регіоні галузей виробництва з метою отримання економічного ефекту в масштабах усього національного господарства країни, причому без урахування рівня розвитку в самому регіоні соціальної сфери та безпеки виробництва. Основне завдання регіонального комплексу полягало у розвитку таких виробництв, які за даних умов (природний та трудовий потенціал регіону, його географічне положення, транспортні можливості) дають найбільший економічний ефект в масштабах усього національного господарства.

Соціально-економічний підхід до регіону найбільш очевидний і досі найменш врахований. Ознака територіального розвитку – соціально-економічна орієнтація, тобто оцінка вектора і кількісних параметрів регіональних ситуацій, насамперед по тому, як вони впливають на рівень і якість життя населення. Про це красномовно свідчать сучасні риси багатьох регіонів, а саме: високий промисловий потенціал поєднується з низькими показниками рівня життя населення і нерозвиненістю соціальної сфери. І, як результат, в ряді регіонів мають місце несприятливі демографічні показники, високий рівень забруднення навколишнього середовища, слабке матеріально-технічне та кадрове забезпечення соціальної інфраструктури, зростання міграції кваліфікованих кадрів в інші регіони [7, с.89]. Ця несприятлива соціально-економічна ситуація посилюється причинами, характерними для країни в цілому і властивими трансформаційному періоду: порушення цілісності господарського механізму та економічного простору; спад виробництва; загострення соціально-демографічних проблем і відсутність державних і регіональних програм з питань соціального захисту населення; зниження схильності до інвестування і заощадження. У цьому зв'язку виникає необхідність посилення уваги саме до цього соціально-економічного підходу до регіону, який стає все більш значущим в умовах становлення ринкової організації господарства.

Незважаючи на велику кількість робіт, все ще не розроблена не тільки методологія і теоретична база, а й принципові позиції для реалізації соціально-економічного та кластерного підходів до регіонального управління. На наш погляд, для цього необхідно вирішити наступну задачу – обґрунтувати принципи та механізми забезпечення відповідності рівня і якості життя населення регіону його рівнем і темпами соціально-економічного розвитку. В умовах соціально орієнтованої економіки основними критеріями мають стати валовий регіональний продукт (ВРП) в розрахунку на душу населення, який виступає в якості узагальнюючого індикатора якості життя населення, і рівень розвитку людського капіталу в регіоні, що характеризує здатність регіону до розвитку. Дані таблиці 1 характеризують соціально-економічний розвиток регіонів України.

Факторами, що впливають на розвиток регіонів, є:

- особливості історичного відрізка часу, політичної, економічної та соціальної ситуації в країні;
- специфіка конкретного регіону, яка характеризується унікальним природним, виробничим, трудовим і фінансовим потенціалом території, а також географічним положенням;
- функціональна роль регіону [9].

Розкриття сутності поняття «регіон» та розгляд його як предмет наукового дослідження передбачає огляд тих функцій, які об'єктивно притаманні цьому адміністративно-територіальному утворенню. Без виявлення останніх неможливо зрозуміти роль і значення регіону в соціально-економічному розвитку країни. Можна виділити наступні функції регіону:

- попиту і пропозиції;
- регіональної активності;
- спеціалізації;

- регіонального управління;
- господарювання;
- демографічну;
- екологічну;
- соціально-побутову.

Регіональна функція пропозиції виражає залежність обсягу товарів і послуг від числа підприємств в регіоні, їх виробничої потужності і фінансової стратегії. Регіональна функція попиту характеризує залежність платоспроможності всіх суб'єктів регіонального ринку (домогосподарства, підприємства, державні та муніципальні інститути) від рівня їх доходів і цін. Вищенаведені функції пов'язані з регіоном як цілісною господарською системою, локалізованою адміністративно-територіальними кордонами і регіональним ринком.

Таблиця 1.

**Характеристика соціально-економічного розвитку регіонів України
(станом на 2012 рік)*.**

Регіони України	ВРП на душу нас., грн. на рік	Рейтинг	Рівень доходу на душу населення, грн. в місяць	Рейтинг	Рівень безробіття населення, %	Рейтинг
Україна	32002	-	25206,4		7,5	
Автономна Республіка Крим	22675	-	20751,0		5,8	
регіони						
Вінницька	20253	18	21734,9	15	8,8	16
Волинська	19249	21	18806,9	23	8,1	12
Дніпропетровська	44650	2	28771,6	3	6,6	6
Донецька	38907	4	29336,6	2	8,0	11
Житомирська	19551	20	21288,0	17	9,7	18
Закарпатська	17088	24	17191,4	26	8,7	15
Запорізька	30656	6	27107,6	4	7,0	8
Івано-Франківська	23379	14	20148,4	20	7,9	10
Київська	40483	3	26541,7	5	6,3	4
Кіровоградська	22082	16	20553,7	19	8,4	13
Луганська	25950	9	24024,1	8	6,4	5
Львівська	24387	13	21992,3	14	7,5	9
Миколаївська	24838	11	22878,0	10	7,9	10
Одеська	27070	8	22224,4	13	5,8	2
Полтавська	38424	5	24027,2	7	8,6	14
Рівненська	18860	22	19859,8	22	9,8	19
Сумська	21722	17	22582,3	12	8,6	14
Тернопільська	16644	25	18560,6	24	9,8	19
Харківська	29972	7	24870,0	6	6,8	7
Херсонська	17910	23	19939,9	21	8,7	15
Хмельницька	19920	19	21590,6	16	8,6	14
Черкаська	24558	12	20717,9	18	9,0	17
Чернівецька	14529	26	18107,5	25	8,0	11
Чернігівська	22096	15	22769,6	11	9,8	19
м.Київ	97429	1	52708,9	1	5,5	1
м. Севастопіль	25872	10	23186,0	9	5,9	3

* Складено за даними [8]

Щодо нової функції регіону виступає її регіональна активність, яка є похідною від трудової активності населення, його мотивації та орієнтування. Дана функція виражає залежність трудової активності населення від його «соціального характеру» і здатності регіону функціонувати як самозбережна система. У цій якості дана функція приймає вид доцільної діяльності, по перетворенню простору та умов господарської діяльності в регіоні.

Важливою функцією регіону є його спеціалізація, яка виступає у формі як внутрішньої, так і зовнішньої функції. У першому випадку внутрішня функція виражається в пріоритетному розвитку будь-якої однієї або декількох галузей, що мають домінуюче значення в регіональному господарському комплексі. Зовнішня функція спеціалізації регіону визначається тим об'ємом і структурою виробництва товарів і послуг, які йдуть не тільки на задоволення внутрішньорегіональних потреб, а й на їх реалізацію в інших регіонах країни і на зовнішніх ринках.

Однією з найбільш важливих загальних функцій регіону є функція регіонального управління, головним завданням якої є відтворення соціально-економічної регіональної системи. Регіон як система (з теорії соціальних систем Т. Парсонса) має в цьому сенсі чотири функції: адаптивну, ціледосяжну, інтегративну й функцію регулювання прихованих напрямків розвитку системи.

До приватних слід віднести господарську функцію регіону, яка своїм впливом повинна забезпечити досягнення стійкого економічного зростання, ефективне використання виробничого і наукового потенціалу, створення в регіоні необхідної ринкової кон'юнктури і конкуренції, а також його інвестиційної привабливості.

Демографічна функція регіону включає забезпечення повної зайнятості населення, активізацію соціальних факторів, що впливають на природний приріст, відтворення населення і формування трудового потенціалу регіону.

В екологічну функцію регіону входить вирішення проблем, пов'язаних з утилізацією відходів, зниженням матеріаломісткості виробництва, очищенням стічних вод і т.д. Метою даної функції є узгодження природних відтворювальних циклів біосфери та господарських циклів регіонального відтворення. Значення вдосконалення якості навколишнього середовища обумовлено ще й тим, що від нього залежить як якість життя, так і якість населення, в першу чергу, здоров'я жителів.

До соціально-побутової функції регіону можна віднести житлове будівництво.

Слід визнати, що розглянуті функції розкривають сутність регіону достатньо. Разом з тим, серед них відсутні, ті, які відображають специфіку існуючого історичного періоду і сучасні теорії пізнання дійсності. Головною характеристикою сучасного історичного періоду є розвиток інформаційного суспільства, основу якого складають об'єктивні закони розвитку економіки, заснованої на інноваціях і на знаннях. Серед сучасних теорій пізнання дійсності слід виділити трудову теорію споживчої вартості, теорію розвитку людського капіталу як основи формування нематеріального капіталу, джерелом якого є інтелектуальна діяльність. Трудова теорія споживчої вартості пояснює природу розвитку сучасних соціально-економічних систем, в тому числі регіональних, заснованих на домінуванні інтелектуальної трудовою діяльністю в порівнянні з фізичною працею. Теорія розвитку людського капіталу пояснює природу і джерело активізації інтелектуальної праці.

У зв'язку з даними положеннями слід уточнити склад функцій регіону як соціально – економічної системи, що розвивається за інноваційним сценарієм розвитку за рахунок активізації використання його нематеріального капіталу в умовах ринкової моделі господарювання:

- попиту і пропозиції,
- освіти та розвитку кластерів,
- регіонального управління,
- інвестиційної привабливості,

- реалізації інноваційного потенціалу,
- демографічну,
- духовну,
- екологічну,
- соціально-побутову.

Функція освіти та розвитку кластерів полягає у відтворенні матеріальних умов життєдіяльності на території конкретного регіону. Функція інвестиційної привабливості спрямована на поліпшення даних умов, а також створення нових технологій, товарів і послуг, що відповідають зростаючим потребам жителів регіону. Регіональна функція реалізації інноваційного потенціалу полягає в тому, щоб забезпечувати необхідні умови та інфраструктуру для розвитку людського потенціалу. Духовна функція регіональної системи необхідна для морального, етичного і культурного розвитку жителів регіону. Соціально-побутову функцію регіональної економіки слід розширити необхідністю розвитку також сфери побутових послуг.

Виходячи з виявлених функцій регіональної соціально-економічної системи, що відображають її значення, та враховуючи специфіку історичного періоду і досягнення в розвитку теорій пізнання дійсності, слід дати таке визначення поняття «регіон» - це територіальне утворення, що має чітко окреслені адміністративні кордони, яке володіє унікальними властивостями, умовами та матеріальною базою, в межах яких відтворюються соціально-економічні відносини, спрямовані на підвищення якості життя населення за рахунок формування та раціонального використання нематеріального капіталу, зумовлені місцем регіону в національній економіці.

Виконання регіоном свого призначення визначається обов'язковою реалізацією всіх функцій в їх взаємозв'язку і взаємозумовленості. Ступінь ефективності розвитку регіону залежить від ряду факторів, основними з яких є:

- 1) стратегічна орієнтація регіону;
- 2) рівень розвитку кластерів в регіоні;
- 3) ступінь забезпеченості трудовими ресурсами та рівень їх кваліфікації;
- 4) унікальні властивості регіону, що мають цінність в масштабах країни і за загальносвітовими мірками (наприклад, запаси вугілля в Донецькій та Луганській області, запаси бурштину в Рівненській області, рекреаційні ресурси АР Крим, Івано-Франківської та ін. областей, історико-музейні елементи «Золотої підкови Черкащини», інтелектуальні ресурси Києва, Львова і т.п.);
- 5) ступінь забезпеченості регіону матеріальними і фінансовими ресурсами;
- 6) соціальна стабільність в регіоні;
- 7) геополітичне становище регіону;
- 8) національні та етнографічні особливості.

Стратегічна орієнтація розвитку, заснована на інноваційному сценарії, є актуальною для всіх російських регіонів, але вони різною мірою до неї готові.

Перераховані фактори не тільки визначають ефективність виконання функцій системою регіонального управління, а й забезпечують нормальне відтворення регіону.

Останнім часом з'явилося багато досліджень, присвячених стійкості розвитку соціально-економічних систем. На рис. 2 представлені сучасні підходи до сталого розвитку регіональної соціально- економічної системи.

Економічний простір України характеризується високою внутрішньою неоднорідністю. Це стосується не тільки різноманітності природно-ресурсного потенціалу, а й досягнутого рівня економічного і соціального розвитку окремих регіонів. В останні роки особливо серйозною проблемою стає збільшення кількості економічно проблемних, дотаційних регіонів, для яких необхідна фінансова підтримка.

Проблема стійкості регіонів поставлена на тлі таких процесів, як глобалізація, диверсифікація та ін. В даний час виділяються, щонайменше, три підходи до виявлення сутності сталого розвитку регіональних систем. У першому випадку мова йде про

інтегральну стійкість територіальних систем, з точки зору збалансованості їх підсистем, стабільності динаміки показників, позитивності структурних змін. Другий підхід пов'язаний з стійким розвитком в регіональному контексті, з точки зору безпеки. І в третьому випадку в якості ведучого критерію сталого розвитку виступає рівень досягнення екологічної безпеки.

Індикаторами сталого розвитку називають критерії та показники, за допомогою яких оцінюється рівень розвитку того чи іншого географічного регіону (міста, країни, регіону, континенту, усього світового співтовариства), прогнозується його майбутній стан (економічний, політичний, екологічний, демографічний і т.д.), робляться висновки про стійкість цього стану. Індикатори служать базою для планування діяльності в напрямку сталого розвитку, розробки політики в цій галузі.

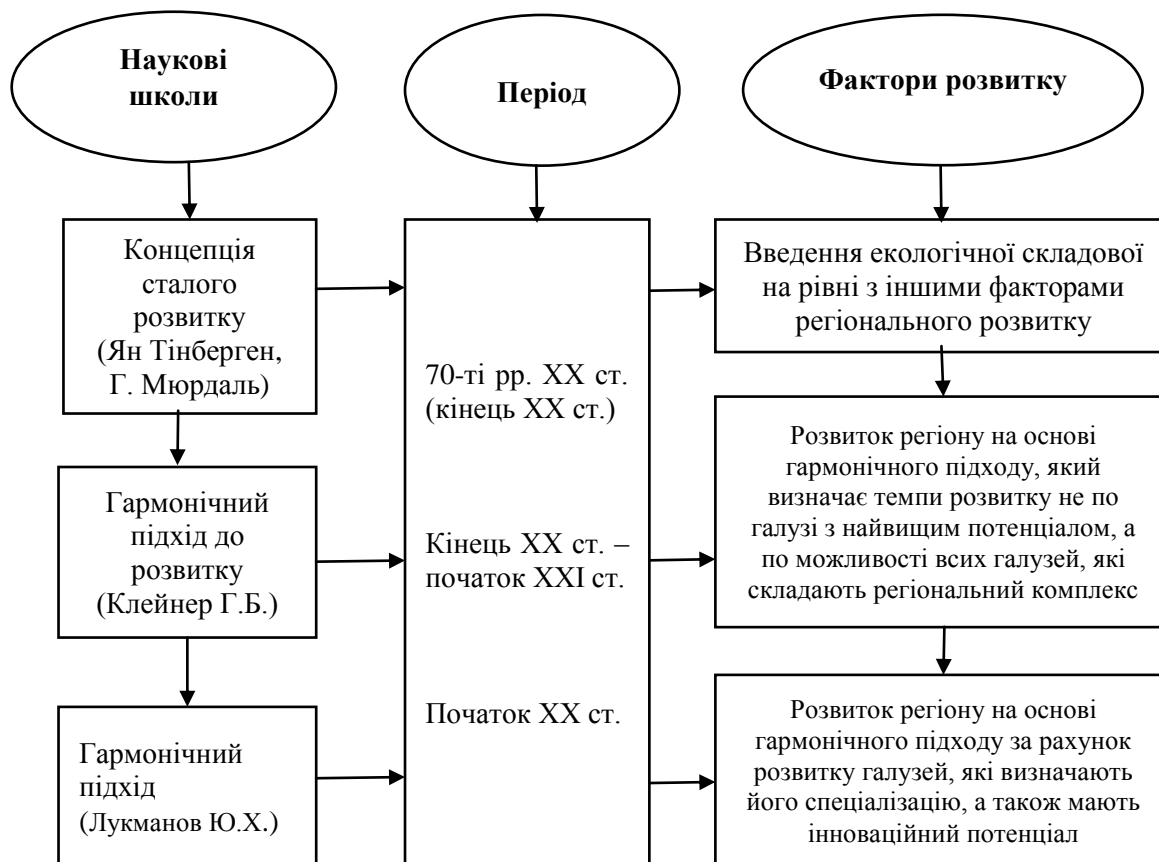

Рис. 2. Підходи до теорії сталого розвитку регіонів

Таким чином, можна зробити висновок, що підходи до визначення сталого розвитку відрізняються різноманітністю точок зору, іноді прямо протилежних. Характерна навіть якась суперечливість категорії «сталий розвиток». Однак слід зазначити, що сталий розвиток – фундаментальний термін, що відноситься до єдності глобальної екології, соціальної та економічної сфер і позначає обґрунтований розвиток, який потрібно підтримувати.

Виходячи з цього і не забуваючи про те, що «сталий розвиток» - це новий принцип організації життєдіяльності, що відноситься до глобальних процесів у світі, можна запропонувати наступне визначення: сталий розвиток регіону – це цілеспрямований процес стабільного розвитку регіонального співтовариства, що забезпечує економічно та екологічно обґрунтоване, соціально орієнтоване, розширене відтворення, підвищення рівня та поліпшення якості життя населення території на основі довгострокових стратегій. Представлене визначення сталого розвитку регіону включає базисні складові: соціальну, економічну, екологічну, інституціональну і відповідає наступним основним вимогам: обумовлює певні критерії і показники сталого розвитку по кожній з складових розвитку і території в цілому і несе сутнісні характеристики, що

сприяють розробці організаційно-економічних заходів сталого розвитку регіону.

Труднощі, що виникли у зв'язку зі світовою кризою, спричинили за собою коригування державної регіональної політики, в частині зсуву акцентів з забезпечення пропорційного розвитку регіонів на переважне фінансування стійких, інноваційно активних територій, здатних стати локомотивами зростання і виведення економіки всієї країни з кризи, з урахуванням того, що є життєво важливим для кожного регіону. Основні напрями сталого соціально-економічного розвитку регіону відображені на рис. 3.

Рис. 3. Напрями сталого соціально-економічного розвитку регіону

Отже, специфіка стійкості регіональної соціально-економічної системи полягає в тому, що вона залежить не тільки від зовнішніх чинників, а й внутрішніх, що характеризують економічні, соціальні та екологічні аспекти регіонального розвитку, впливаючи на які можна управляти стійкістю соціально- економічного розвитку регіонів. Сформована в даний час ситуація в дослідженні проблеми сталого розвитку регіонів характеризується наявністю цілого ряду різноаспектних підходів до вибору критеріїв стійкості – від пріоритету екологічної складової, відбору факторів рівноваги економічної системи регіону, виявлення відцентрових і доцентрових векторів територіальної організації та інших до визнання особливої важливості відтворювального підходу, забезпечує реалізацію принципу системності у вивченні шляхів вирішення даного питання.

Спільним для всіх цих підходів є те, що до числа основних принципів формування і реалізації стратегії сталого розвитку регіону відносяться: упор на найбільш важливі проблеми в соціально-економічній сфері, адекватність організаційно-виробничих і забезпечувальних структур здійснюваним на території регіону бізнес-процесам (у тому числі інноваційної спрямованості), активізація інвестиційної діяльності, інтеграція регіону як в національний, так і світовий економічний простір, досягнення збалансованості розвитку системоутворюючих елементів регіонального господарства.

Список використаної літератури

1. Некрасов НН Регіональна економіка. - М.: Економіка, 1975. - С. 22-23.
2. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад.: Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін.; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. – К.: НАДУ, 2010. – 820 с.
3. Декларація щодо регіоналізму в Європі / Асамблея Європейських Регіонів, 1996. – 12 с.
4. Lacoste Y. Dictionnaire de géopolitique / Y. Lacoste. – Paris: Flammarion. – 1995.,

с. 112

5. Джеймс П. Все возможные миры. История географических идей / П. Джеймс, Дж. Мартин. – М. : Прогресс, 1988. – 672 с.

6. Алаев Э. Б. Социально-экономическая география. Понятийно-терминологический словарь. – М. : Мысль, 1983. – 350 с.

7. Геєць В.М. Структурні зміни та економічний розвиток України : монографія В.М. Геєць, Л.В. Шинкарук, Т.І. Артьомова [та ін.]. – К.: Ін-т економіки та прогнозув, 2011. – 696 с.

8. Державна служба статистики <http://www.ukrstat.gov.ua>

9. Даніленко А.І. Ризики та перспективи розвитку України у період посткризового відновлення : монографія А.І. Даніленко, В.В. Зімовець, В.І. Сіденко [та ін.]. – К.: Ін-т економіки та прогнозув. 2012. – 348 с.

Стаття надійшла до редакції 04.10.2014.

I. A. Vasylenko, A. A. Godlevska

SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN THE REGION SOCIALLY ORIENTED ECONOMY

The essence of the definitions of "region", "sustainable development of the region" in a socially oriented economy, taking into account the sustainability of the system. Presented defining "region," which can be found in modern economic literature. Determined that the socio-economic approach to the region's most obvious and yet least considered. Proved that the sign of territorial development is a socio-economic orientation, its score vector and quantitative parameters of regional situations, especially on how they affect the level and quality of life. Composition of functions specified region as a socio-economic system that develops in an innovative scenario by enhancing the use of its intangible capital in a market economy model. Investigated and the functions that are objectively inherent regional administrative-territorial entity. Without revealing the past is impossible to understand the role and importance of the region in socio-economic development. Highlight the new feature of the region, which is the regional activity. It is derived from the labor participation rate, motivation and orientation. The concept of "region" as a territorial entity that has a clearly defined administrative boundaries, which has unique properties, conditions and material resources within which reproduced the social and economic relations aimed at improving the quality of life due to the formation and management of intangible capital due to the location of the region in the national economy. Defined new approaches to sustainable development of regional socio-economic system. On the basis of the information offered comprehensive definition of "sustainable development" as a purposeful process of sustainable development of regional community, providing economically and environmentally sound, socially oriented, expanded reproduction, enhance and improve the quality of life of the territory on the basis of long-term strategies. The present definition of sustainable development in the region include basic components: social, economic, environmental, institutional and meet the following basic requirements: causes certain criteria and indicators of sustainable development for each of the components of the development and the area in general and bears the essential characteristics of contributing to the development of organizational and economic measures sustainable development of the region. It was determined that the specific stability of regional socio-economic system is that it depends not only on external factors, but also internal, describing the economic, social and environmental aspects of regional development, affecting the stability of which can be controlled socio-economic development of regions. In a further study of the principles and possible mechanisms ensure that the level and quality of life in the region of its level and pace of socio-economic development for the implementation of socio-economic and cluster approaches to regional governance.

Key words: region, sustainable development, social and economic development, function area.